

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Kiadóhivatalban évről-évre.
Egy évre 10 kor.
Három évre 28 kor.
Külföldi postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Három évre 68 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó-
hivatalhoz tartoznak.

XII. évfolyam 219. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 szept. 26.

Nagy harcok Erdélyben

Keleti harctér. Budapest, szeptember 25. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. Szurdok és Vulkán hágó között román előretöréseket visszavertünk. Az erdélyi keleti harcra élénkebb harci tevékenység uralkodott.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalai. Kirlibabától északra és keletre álló harc. A Ludova területen az oroszok ismét hiába támadtak. Lipnica Domától északkeletre az ellenség rohammal megtámadta a török csapatok állásait. Mindenütt egyik szakaszon ellentámadással visszaverték.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. Berepelnikről északra tegnap este az oroszok ismét megkísérelték az áttörést. Erőfeszítésük eredménytelen maradt.

Élve eltemetett olaszok.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 25. (Hivatalos.) A tenger-melléki harcra az ellenség tüzevékenysége egyes helyeken megélénkült. Éjjel egy léghajó átröpült vonalaink felett és Commen vidékére néhány bombát dobott anélkül, hogy kárt okozott volna. A Fassani-alpok harcra a homályban két alpini zászlóalj megtámadta a Gardinál-, Cina-, Busaaltai-szakaszt amelyet az ellenséges tüzés napközben heves tűz alatt tartott. Az olaszokat elkeseredett közelharc után véresen visszavertük. Ellenséges csapatok Forcella di Coldese ellen is megkísérelték az előretörést. 51 alpinit és egy tisztet elfogtunk. A Monte Cimone-n a kavernákban még élő olaszok vannak eltemetve. 24-en önjelentéssel kiszabadultak és megadták magukat. A többi segítségért kiált, de tüzevékenységük folytán eddig nem segíthettünk és segélynyújtásunk attól függ, vajjon az emberiességi tekintetből felajánlott helyi fegyverszünetet az ellenség elfogadja-e.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 25. (Hivatalos.) A cs. és kir. csapatoknál nem történt lényeges esemény. *Höfer.*

Zepelinek london fölött.

Budapest, szeptember 25. Genfből táviratozzák: a Reuter ügynökség jelentései Londonból: Tizenegy-tizenöt léghajó megtámadta Anglia délkeleti és keleti részén és az ország közepében a grófságokat. Londont két léghajó támadta meg. A bombák 28 embert megölték, 99 embert megsebesítettek. Egyik léghajó kigyuladva lezuhant, másiknak 22 főnyi legénységét elfoztuk.

Czernin megérkezett.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) A bukaresti diplomaták külön vonata gróf Czernin követel Berlineen át Bécsbe érkezett. Gróf Czernin ma felkereste báró Burián külügyminisztert. Holnap a királynál jelenik meg magánkihallgatáson.

Ostromállapot a francia iparvárosokban.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) A francia iparvárosokban fokozódó hazaáruló békepropaganda elnyomására a kormány a legszigorubb ostromállapotot rendelte el.

Az ostromállapotot számos kikötőben és iparvárosokban, főképp a délvideken rendelték el.

Az oláhok besorozták Erdély férfiai.

Budapest, szeptember 25. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oláhok az általunk kiürített helységekben összeterezték a 17-55 éves korig az összes férfiakat és a katonai szolgálatra alkalmatlanokat is besorozták a román hadseregbe. A besorozottakat Romániába kísérték.

Venizelosz Szalonikiban.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Venizelosz megérkezett Szalonikiba. Az olasz sajtó meglepetésekre készíti elő olvasóit.

Elsülyesztett halászgözsők.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az Északi tengeren egy buvárhajó tizenkét Grimsby halászgözsőt elsülyesztett.

Intézeti fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A kolozsvári egyetem Nagyváradon.

Az oláh betörés folytán beállott háborus helyzet miatt a hadszíntér központjába került Kolozsvár s ezáltal az ottani egyetem békés működése meg van háborgatva. A legkomolyabb formában felmerült a gondolat, hogy áthelyezik a kolozsvári egyetemet s első sorban Nagyváradra esett a választás, mint amely városban meg van minden előfeltétel arra, hogy az egyetemet a háboru végéig falai közé fogadhassa. Nagyváradon ugyanis, azt vélik, a nagy katonai beszállásolások dacára, van elég lakás, hogy az egyetem tanári karát, a személyzetet és a hallgatók nagyon lefogyatkozott számát el lehessen helyezni.

Eddig a kolozsvári egyetem létszáma mintegy 50 rendes tanár, 40 magántanár és 9 rendkívüli tanár, továbbá a személyzet és

2500 hallgató volt. Az utóbbiak száma most nagyon megfogyott.

Első sorban az orvosi fakultás jönne Nagyváradra. És pedig azért, mert kevés az orvos s főként az orvos képzésre kell kiválóbb súlyt helyezni. Az oktatáshoz szükséges holttest volna Nagyváradon, hisz eddig is innét vitték az oktatáshoz szükséges halottak egy részét Kolozsvárra.

Az egyetem kiküldöttei átjöttek Nagyváradra, hogy a dolog keresztülvitelét illetőleg előzetes tájékozódást szerezzenek s az illetékes körökkel tegnap már érintkezésbe léptek.

Hogy lesz e valami az érdekes áthelyezésből, még nem lehet tudni s csak mint felmerült érdekes tervet hozzuk nyilvánosságra.

A Népszava ellen.

Gábel Jakab kijelenti, hogy a zsidóság nem azonosítja magát a Népszava támadásával.

Országos megbotrankozást keltett az a durva támadás, a melyet a Népszava vagy tíz napja Balás Elemér törvényszéki elnök ellen intézett. Erre vonatkozólag most a következő levelet vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Múlt héten pár napig itthonról távol lévén, csak most olvastam a Tiszántúli 19. kiadásában megjelent „A Népszava nekiruszkodása” című cikket.

Mikor én a Balás Elemér dr. törvényszéki elnök személye ellen a Népszavában megjelent pamfletszerű közleményt elolvastam, annak hangja, formája és tartalma a lehető legmélyebben megbotrankoztatott. Min a nyilvános kritika jogosultságát minden téren és vonalon, mindenkivel szemben teljes mértékben elismerem. Egy törvényszéki elnök, egy törvényszéki tanács ítélője, az illetékes indokolása, annak jogszerűsége, sőt az eljárás módzata is kellő határok közt — szerintem — képezhetik a nyilvános elbírálás tárgyát, ha eme bírálat tényekre, jogszabályokra támaszkodik, hangja és módora tárgyilagos, méltóságsteljes a személyeskedésnek a látszatával sem bír.

Aki azonban a kritika jogát úgy gyakorolja, hogy abba durva-sértéseket, személyes insultusokat, pletykákat, mendemondákat vegyít, azt minden jó izlésű, az utcasarától iszonyodó ember apriori elítéli, legyen az akár zsidó, akár keresztény, akár-miféle felekezeti.

Mert ahhoz, hogy a törvényszéki elnök hol és kivel együtt oszonázik, vacsorázik senkinek semmi köze s az efféle dolgok pertraktálása az éretlenség bályegét viseli magán, valamint egy magas közjogi állásban lévő állami funkcionárius személye ellen intézett „Ripacs színjáték”, „Perversus szenvedélyektől lobogó”, „Szőrösszívű csepürágó” kitételű insultusok a durvaság, az elvadultság nem csekély fokát jelzi.

Csekélységem a hazai zsidóságnak némiképen exponált tagja. Felekezetem széles körrel érintkezem, ezeknek lelki világát, erkölcsi felfogását világnézetét ismerem. Állíthatom, hogy efféle kirohanások, az igazságszolgáltatás egyik főtenyezője ellen intézett efféle durva személyes sértések felekezetem körében nemcsak visszhangra nem találnak, hanem éppen ellenkezőleg a megütközés, a megbotrankozás érzését váltják ki, annál is inkább, mert a zsidóság a magyar igazságszolgáltatásról vagy annak bármelyik magasabb tényezőjéről egy pillanatra sem tételezi fel, hogy eljárásában nem az igazságkeresés szent célja, hanem melléktekintetek vezethetők.

Igy állván a dolog, tisztelettel kérdem a Szerkesztő urat, mi jogalapon hozza kapcsolatba a Tiszántúli a „Népszava” idétlen, izléstelen, durva támadását a zsidó felekezettel.

Mikor a „Tiszántúli” egy igaztalan, mordorian támadás fölött jogosan felháborodik, ugyanakkor maga olyan hibát követ el aminőt ostoroz, hogy egy felekezetenek igazságtalanul imputál oly cselekedetben való készséget, amelyhez semmi köze.

Engedje meg t. Szerkesztő ur, hogy az ilyen eljárás ellen tiltakozó szavamot fel emeljem. Ha történetesen valaki születésénél fogva a zsidó felekezethez tartozik is, az ő megrovandó, elítélendő cselekedeteiből nem lehet, nem szabad a zsidóság ellen fegyvert kovásolni.

Mi nem vállalunk senmiféle szolidaritást senkivel, aki bármely formában akár a tőteles, akár a társadalmi, akár a közerkölcsi törvényt megsérti, éppen úgy, mint a nem zsidó felekezeteiket nem tesszük felelőssé az ő híveik köréből kikerülő, hasonló deliktumokat elkövető egyének cselekedeteiért.

A világháború — amelyben a haza összes fiainak a vére a csatamezőkő együvé folyik — kell, hogy annyi világosságot hozzon az elmébe, miszerint testvérekként kell viselkednünk egymással szemben, tekintet nélkül, hogy melyik templomban imádjuk Istenünket és fohászkodunk a haza, a nemzet jó sorsáért.

Mint hogy Szerkesztő urnál ilyen magasabb felfogást feltételezek, azért kérem

e soroknak becses lapjában való lekötését.

Nagyvárad, 1916 szept. 23.

Kiünő tisztelettel

Gábel Jakab.

A nyilatkozatnak kész örömet adunk helyet. Megerősít ez bennünket abban a meggyőződésünkben, a mit mindig hirdettünk, hogy a Népszava kvalifikálhatlan támadását minden jóizlésű ember elítéli.

Gábel Jakab ur egy kérdést vet föl nyilatkozatában. Azt kérdezi, mi alapon hozzuk mi összekötésbe a Népszava idétlen és durva támadását a zsidó felekezettel?

Válaszunk ez: a Balás Elemér dr. eleni hajszát itt Nagyváradon kezdték, még pedig egy tekintélyes testület nevének előtérbe tolásával és felhasználásával. Ez a mozgalom annyira felekezeti jellegű volt minden izében, hogy azt letagadni nem lehet. A Népszava — persze saját izlésének megfelelőleg — jó részt a Nagyváradon felekezeti alapon összehúpt zagyvaságokat talalta ismét közönsége elé. Jól esik tudomásul venni, hogy a zsidó felekezeti köpenybe buvókat ez a köpeny is kirázza magából.

Az első zsirtalan nap.

Tegnap volt az első zsirtalan nap, amelyet mindenki nagy érdeklődéssel várt, hogy milyen is lesz az az étel, amelyet zsir nélkül főznek.

Pedig nem is volt valami nagy boszorkányság ez, a vendéglősök így is kielégítették vendégeiket. A feltálat ételek mindenben megfelelték a követelményeknek.

A tegnapi nap például a következő ételek voltak kaphatók a vendéglőkben:

Délben: Hus leves. Főtt: marha vagy szárnyas hus. Főzelék tejfellel rajta főtt hússal. Gözben sült. Piskótatekeres, halászlé. Tormás főtt kolbász; este: Tormás hus, párolt vagy füstölt marhanyelv, s debreceni kolbász, sajt sib.

A rendőrség szigorúan ellenőrizte, hogy a vendéglősök betartják e a miniszteri rendeletet. Horváth Géza rendőrkapitány, Zilahy Antal és Vadász József kerületi felügyelők járták be a vendéglőket, étkezdeket és lacikonyhákat.

A nagyobb és előkelőbb helyeken nem volt semmi baj, a rendeletet mindenütt pontosan betartották. Csak a lacikonyhákban lehetett találni zsiros eledeleket. Hiába, a lacikonyhások már csak olyan ételt akarnak adni a vendégeknek, hogy megnyalja utána a szájaszélét.

Vadász rendőrfelügyelő kihágásért bejelentette Foris Györgyné Halász-utca 2. szám alatti lakost, aki tődös, májas és véres hurkát, és Komzsa Jánosót, aki paprikás csirkét sült az első zsirtalan napon. A rendőrség továbbra is szigorúan felügyel, hogy rend legyen.

Természetesen szükséges, hogy a magánházak is alkalmazkodjanak a rendlet-hez, mert csak így lesz meg a kívánt eredmény.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfüzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyarában Szalárdi-u. 9.

Egy szerb divízió pusztulása.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik: Az odensei Lisztik részletesen ismerteti egy szerb divízió pusztulását, mely Dobrudzában ment végbe. E szerint a divízió a Fekete tengerpart és a Mangalia közt lefolyt harcokban kapta a haláldöfést. A bolgárok 17-én tíz elkéseredett támadást intéztek a szerbek ellen. A bolgárok támadása elől a jobbszárnynak vissza kellett vonulnia. A visszavonulás pillanatát felhasználták a német bolgár csapatok és bekerítési mozdulattal hátra akarták kerülni a divíziót.

A szerbek, hogy a körülzárást elkerüljék előrerohantak. Ebben a pillanatban elnémultak az ágyuk és félelmetes szuronyharc fejlődött ki. A véres küzdelem már három órája tartott, mikor a német lovasság példátlan halálmegevetéssel a szerb divízióra vetette magát és rettenetes attackban lemészárolta a divízió nagy részét. Ez az attack a harcot kedvező döntésre juttatta Mackensen seregei számára a szerb divízió nagy része elpusztulva, vagy súlyosan megsebesülve maradt a harc-téren. Az ütközetből csak kisebb töredéke tudott elmenekülni a divízió-nak. A divízió vesztesége legalább 15000 ember. Valamennyi ember elpusztult. A cár Ferdinánd oláh király utján elismerését fejezte ki a szerbeknek.

Nyolcvenezer angol a Salamisi öbölben.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A Salamisi öbölben kihajózott angol csapatok száma meghaladja a 80.000 embert.

Miért avatkozott be Románia.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik: A híres oláh koronatanács előtt orosz diplomaták Romániának Erdélyen és Bukovinán kívül az orosz Duna-torkolatát is felajánlották. Ez birta rá Romániát a beavatkozásra.

A bolgárok elfogtak egy görög századot.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint Görögország keményhangu jegyzéket intézett Bulgáriához, mert állítólag a bolgárok elfogtak egy görög századot.

Konstanza kiürítése.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Konstanza kiürítését 20-án befejezték. A vasutállomás, vasuti berendezések igen sokat szenvedtek az ellenséges repülőgépek bombáltól.

Kréta a forradalmároké.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A forradalmárok Krétát teljesen hatalmukba kerítették. A helyőrséget lefegyverezték. A tisztok elmenekültek. Herakkóban harcra került a sor, ami azonban a forradalmárok győzelmével végződött.

Spanyolország semleges marad.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik: Aquirmalis spanyol követ egy újságírónak kijelentette, hogy Spanyolországnak nincs oka megváltoztatni eddigi semleges politikáját. Alfonz király lelkesen lép közbe annak idején a béke közvetítésénél, azonban ennek még most nincs ideje.

Az oláh kegyetlenkedések.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A román kegyetlenkedésekről egyre érkeznek hírek. Dobrudzában az oláhok falvakat gyujtanak fel és embereket gyilkolnak. A gyilkosságokban a legállatiasabb módon járnak el. Legutóbb egy faluban Vaszilov földbirtokost megölték, fejét és kezét levagdalták s a tűzbe dobták. Házát felgyujtották.

24 francia repülőgép pusztulása.

Berlin, szept. 25. A nagyhadiszállás jelenti:

nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornok csoportja. Az Aire és a Somme közt a tűzérési harc egyre tart. Az ellenség részletelőretörései a Combles Rancourt szakasz ellen és Bouchaverlesnél sikertelenek maradtak.

A német trónörökös hadcsoportja. Szeptember 23-án a Thiaumont erődnél gyengébb, tegnap Souvil erődnél erős francia kézigránát támadásokat vertünk vissza. A tegnapi napon lefolyt számos légi harcban 9 repülőgépet lőttünk le. Védőágyúink az utolsó napokban 4 repülőgépet szedtek le, 28-at súlyosan megsebesítettek. Az Eisen környéke ellen intézett repülő-támadásnak tegnap délután egy gyermek áldozatul esett, mások megsebesültek, az anyagi kár jelentéktelen.

Visszavert orosz támadások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala. Mansajov mellett szeptember 23-án rögtön ellentámadással újra elfoglalt állást ismételt erős orosz támadásokkal szemben megtartottuk.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala. Az oroszok a Zlota Lipa és a Narajeka közt hasztalanul támadták a török csapatok állásait. A benyomult csapatrészeket a törökök ellentámadással kiverték. 142 foglyot beszállítottunk.

A Ludova szakaszon (a Kárpátokban) ismét visszavertünk orosz támadásokat.

Erdélyi harctér.

A Szurdok és a Vulkán hágó közötti román előretörések meghiúsultak.

Bukarest erődeinek bombázása.

Balkáni harctér.

Az Oprdiru Topraisár vonaltól délre a szövetségeseinkre nézve sikeres harcok folytak. Bukarest erősítését egyik léghajónk bombázta.

Macedóniai front.

Szeptember 20-án kisebb harcok Florinánál. A szerbek megismételt erős támadásai Caimactalen ellen összeomlottak. A Struma mellett széles arcvonalban előrenyomuló gyengébb angol osztagokat visszavertünk.

Ludendorff, első főszállás-mester.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette szer kéz-, láb- és hónalj izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1:50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Menekült** mint házgondnok, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső 1. e.)

Bukaresttől Nagyváradig.

Husz nap alatt.

Valamikor úgy volt, hogy felült az ember a bukaresti „Gara de Nord”-on a Predeál felé induló vonatra reggel 8 órakor és éjjel 2 órakor, tehát 18 órai utazás után lezállt Nagyváradon. Akik most szept. 5-én ültek vonatra azzal a szándékkal, hogy Magyarországra utazzanak, azoknak kiegészítő szabályok voltak, amennyiben tegnap érkeztek meg. A három héti tartó utazás egyik utasával, Erdő Vilma harmadéves prepartistával beszélgettem ma délelőtt.

Tudomása szerint három vonat indult Bukarestből menekültekkel. Az első a bolgár követség, a második a bukaresti magyar és osztrák főkonzulátus, a harmadikon Czernin gróf vezetésével a magyar és osztrák követség tagjai indultak. Mindenik vonat hozott menekült magyar, német és osztrák honosokat is, akiknek szerencséjük volt valami módon megmenekülni. Az első vonattal 53 magyar és osztrák alattvaló menekült. Többnyire nők és gyermekek. A 16 éves feletti elleneséges állambeli férfiakat azonnal internálták. Megtörtént az is, hogy a hadüzenet előtt 5-6 nappal egyezszerűen letartóztatott egyeseket, akiket aztán a hadüzenet után internáltak. Az internáltakat a „Fort Domnesti” nevű földalatti erődben helyezték el, valószínűleg ideiglenesen.

Érdekes, hogy a menekültekkel megjött két bukaresti magyar tanítónő, akik a hadüzenet napján érkeztek hazulról Bukarestbe, hogy állásukat elfoglalják.

A vonatokat egymásután indították utnak Jassi (Jászváros) felé. A vonat ablakait lefüggönyözték s minden kocsiában csendőrt ügylet arra, hogy senki az ablakon ki ne nézzen. A kocsikat elhagyni csak 1-2 állomáson volt szabad pár percre. Amikor a vonat orosz területre ért, az ablakokat felnyitották. Szabad volt kinézni.

Moszkva közelében Panino városkánál állapodott meg először hosszabban a vonat. (Az igaz, hogy itt aztán közel egy héti vesztegelt.) Az utasok a kocsikban laktak, de a városkában szabadon járhattak.

Általában szokatlan sebességgel robbogott a vonat. Utközben orosz katonák vonatokkal találkozottak, sebesült szállító vonatokat kerültek el egyes állomásokon. Láttak gyakorlatozó katonaságot. Egyik ilyen csapat mellett elrohant a katonák sapka lengetéssel, „zsivió”-val köszöntötték a menekülteket.

Megkapó jelenet lehetett, mikor a Lihoszlavi állomásra beérkező vonat utasai az állomásra a mi katonánk egyenruhájában dolgozó emberben egy magyar hadifogolyra ismertek. A menekült cigarettát adott a fájószívvel utánuk néző szegény fogolyra. A vonatról látták az „atyuska” városának, Petrográdnak az égre vetett világosságát, de magát a várost jó messze elkerülték. Egész uton Torneo ig velük utazott Papiniu román követségi titkár, aki gondoskodott élelmiszeikről is. A bánásmód ellen nem panaszkodtak.

Svédországban igen szíves fogadtatásban volt részük. Trolleborg svéd városkától a német területen lévő Stansicig hajón tették meg az utat. Innen a bolgár követség Berlin felé, a menekült magyar és osztrák alattvalók pedig Wien felé folytatták útjukat míg nem a vasárnapra virradó éjjel több mint 5000 kilométernyi ut után megérkeztek Magyarországra.

Érdeklődtem a bukaresti lakosság hangulata iránt is. Maga a nép sehogy sem kívánta a háborút és semmi jót nem vár tőle. Bánódásuk nem volt, csak a háboru első éjjelén rettegtek, hogy a Zepelin támadás következtében felbőszült nép in zultálni fogja őket. Félalmuk alaptalan volt. A megrémült lakosság semmit sem törődött velük.

Kiki a maga javait igyekezett egy újabb Zepelin látogatás elől biztonságba helyezni.

Az emberi léleknek az őszinte megnyilvánulásaival szemben annál ravaszabbak voltak a hivatalos körök. Az idegen férfi alattvalók egy részét napokkal előbb letartóztatták. Így járt a magyar társulat elnöke, több bankigazgató, a ref. lelkész és néhány magyar tanító. Magyaroknak haza utazni nem volt szabad már a koronatanács előtt való héten sem. Kiss Károly és Dobra Rózi tanítókat eleresztették egészen Predeálig s onnan kellett visszatérniük Bukarestbe. Kisst azonnal internálták. (Érdekes megemlíteni, hogy Kiss Károly, mint a híres 48-as „Rosseb” ezred katonája a Lemberg körüli harcokban még 1914-ben súlyosan megsebesült, s mint ilyen felmentették. Ugy került vissza bukaresti iskolájához.) — A hadüzenet előestéjén rendelték el a mozgósítást, s a 16 éves feletti magyar, német, bolgár, török és osztrák férfi alattvalókat ezzel egy időben internálták. Csak Csiky Gyula és Ferenc Antal tanítók szálltak fel a menekült vonatra, mint a konzulátus alkalmazottai. (A nyár folyamán talán csakugyan kíségettek ottan.) A vonatra magánzemélyek csak a bukaresti hollandi követség közbenjárásával juthattak. A legnagyobb elismeréssel és hálával szólnak arról a körülményről és szíves eljárásról, amellyel Hollandia bukaresti követe támogatta őket.

Az első vonatot Torneo-ban utólérte a második, amelyen Wodianer báró főkonzul vezetésével mintegy 200 menekült érkezett. A harmadik vonatról nem tudnak.

A hosszú ut fáradalmait hamarosan kiheverik, de lelkükben majd csak akkor nyugodhatnak meg, ha Romániában rekedt hozzátartozóikról hírt hallhatnak, vagy velük találkozhatnak.

Vajjon mikor lesz az?!

(-sz -tán.)

Dr Fráter Emil a tenkei kerület jelöltje.

Egyhangú lesz a választás.

A Tegledi József halálával tudvalevőleg árvaságra jutott a tenkei választókerület.

A kerületben már megindult a választási mozgalom. A tenkei választókerület ezuttal csak az új választási törvény életbe léptetéséig terjedő időre választ képviselőt, mert a tenkei választókerület megszűnik s beolvad a magyarországi és nagyszalontai választókerületekbe.

A tenkei kerület választói vasárnap értekezletet tartottak s elhatározták, hogy a tenkei kerület mandátumát dr Fráter Emil tenkei főszolgabírónak ajánlják, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít.

Az értekezletből kifolyólag a következő táviratban keresték fel dr Fráter Emilt:

A tenkei képviselő választókerület a mai napon tartott értekezletén nemzetiségi és pártkülömbőség nélkül egyhangulag a kerület országgyűlési képviselőjelöltjéül kiáltotta ki Nagyságodat.

Dr Fráter Emil válaszolt a táviratra. Köszöni a megtisztelő bizalmat, de a jelöltséget nem fogadhatja el addig, míg az országos munkapárt a mandátum ügyében nem határoz.

Erre a tenkei munkapárt küldöttség útján is felkéri dr Fráter Emilt a jelölés elfogadására.

Dr Miskolczy Ferenc Bihárvármegye főispánja azonban értesítette a tenkei munka-

pártot, hogy a küldöttség felesleges, mert ő személyesen jár el az országos munkapártnál a jelölés dolgában s értesítette dr Fráter Emilt, hogy a jelöltséget elfogadhatja.

Erre dr Fráter Emil kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja.

Igy dr Fráter Emil a tenkei választókerület munkapárti jelöltje.

A választás különben egyhangú lesz, mivel dr Fráter Emillel szemben nem álltanak ellenjelöltet.

A hatóságok nem védelmezik kellőleg a polgárságot.

A közéletmezés szigorú ellenőrzését rendelte el a miniszter.

Itt Nagyváradon minden termelő, minden közvetítő kereskedő olyan hasznot tud magának biztosítani, amilyet csak akar. A hatóságok hiába követnek el mindent, eredményt nem tudnak produkálni. Az árdragítók oly változatos módjait találják ki annak, hogy hol és mennyi hasznot biztosítsanak maguknak, hogy a hatóságok nem képesek kellőleg védekezni.

Azok a kisebb intézkedések, amelyeket a hatóságok foganatosítanak sokszor hatástalanok. Általános és érélyes intézkedéseket kellene tenni és a közéletmezés kérdésének megoldását új alapokra kellene fektetni.

Hogy a hatóságok sok helyen nem járnak el kellő eréllyel, ezt nemcsak a túlságosan szevedő fogyasztó közönség konstatálja, hanem maga a miniszter is, aki tegnap ebben az ügyben igen szigorú hangú leiratot intézett az alispánhoz és a polgármesterhez. A miniszter leiratát tulajdonképpen a sóhány és a sóárrakkal folyó manipuláció tette aktuálissá. Nehogy a sóárrakkal még nagyobb visszaéléseket követhessenek el, a miniszter elrendelte, hogy a sóárrakat az illetékes alispán és a polgármester állapítsák meg. A sóárrakat minden helyen a körülmények teljes mérlegelése mellett tartoznak a törvényhatóságok első tisztviselői megállapítani.

A sóárrakkal egyidejűleg kitér a miniszter az általános közéletmezési mizériákra is. Megállapítja a miniszter, hogy a hatóságok nem kezelik kellő szigorral a közéletmezés ügyét.

Az árdragítókat nem büntetik kellő szigorral s nem alkalmazzák teljes mértékben azokat a miniszteri rendelkezéseket, amelyeket a közéletmezés érdekében kibocsátottak.

Különösen a kereskedőket nem ellenőrzik kellőleg. A legtöbb kereskedő ugyanis úgy jár el, hogy csak akkor hajlandó valamely élelmiszeletet adni, ha az illető vásárló még más cikket is vesz. Ez szintén tilos és büntetendő cselekmény, amely pedig eddig a hatóságok figyelmét teljesen kikerülte.

Felhatalmazza a miniszter a hatóságokat, hogy a legszigorúbban járjanak el az árdragítókkal szemben. Egyben felhívja a hatóságokat a miniszter arra is, hogy az eddigi elnéző eljárási módtól tekintsenek el. Általában minden tekintetben a legszigorúbban kell eljárni, hogy a közéletmezés kérdése kellőleg legyen megoldva.

Október 2-án lesz a szüret.

A hegyközség közgyűlése.

A nagyvárad hegyközség vasárnap tartotta szokásos közgyűlést az idei szüret megállapítása tárgyában, Székely Sándor elnök-helyettes vezetése alatt, amelyen a helyi birtokosok szép számmal voltak jelen. Előzőleg a hegyi választmány tartott ülést s előkészítette a közgyűlés tárgyait.

A szüreti idő meghatározása ügyében felolvasatott a hegybírónak ide vonatkozó jelentése, mely a várható must mennyisége és minősége tekintetében többek között a következőket mondja:

Ez alkalommal nem mulasztatom el, hogy a t. választmány előtt ismételtén kifejezést ne adjak azon ritka — itt nálunk talán még soha elő nem fordult — elezi csapásról, mely a nagyvárad szőlőhegy oly szépen mutatkozott és kielégítő hozamot ígérő szőlő és gyümölcstermésnek általában csaknem kétharmad részét elpusztította.

Mely szomorú és nemcsak a szőlőbirtokosokat, hanem az egész nagy közönséget érdeklő elemi csapás után azonban az augusztus és szeptemberi idő a megmaradt csekély termés fejlődésére egészen kedvező volt, annyira, hogy már nemcsak a korai, hanem még a legkésőbbi borfaj szőlő is elég jól elkészülve édesek és közepes cukortartalmuak, s így ha nem is egészen kitűnő, de jó közepes minőségű szüreti eredményre van kilátás.

Székely Sándor helyettes elnök hozzá szólása után a választmány azt a javaslatot terjesztette a közgyűléshez, hogy belátása szerint tüsse ki a szüret idejét, vagy október hó 2-ára, vagy pedig október hó 9-ikére.

Bejelentette elnökhelyettes, hogy a gabonatermelő birtokosok érdekében megkezdte az elnökség a nagyvárad földmivelési ügyi miniszteri kirendeltséget, hogy a hegyközségi birtokosság részére megfelelő mennyiségben őszi buza és árpa vetőmagot biztosítson rendelkezésére.

A kirendeltségnek azonban nem áll módjában a kért vetőmagszükségletet kielégíteni. Míután azonban a haza legelsőrendű érdeke azt kívánja, hogy bevetetlen föld ne maradjon, megkeresi az elnökség a város polgármesterét, hogy legminimálisabban 60 q. őszi buza vetőmagot a megállapított minimális áron az elnökség rendelkezésére bocsátsa szíveskedjék.

Hisszük, hogy a város polgármestere a hegyközségi birtokosság, a város, de legfőképpen a haza érdekében a kérelmet teljesíteni fogja.

Megállapította azután a választmány a szüreti napszámok maximumát is. A présházban alkalmazottak, taposók bére 4 korona, a puttonosoké 3 korona, a szedőké 1-2 korona kor és használhatóság szerint.

Ezután a közgyűlést pont 11 órakor nyitotta meg Székely Sándor elnökhelyettes, aki bejelentette, hogy dr. Molnár Imre nyug. jogakadémiai tanár — aki több évtizeden át lelkes vezetője és irányítója volt a hegyközség ügyeinek, skinek nevével össze volt forrva a hegyközség ügye — elnöki tisztéről lemondott. A választmány küldöttségileg kérte fel az elnököt, hogy tisztét az általa nos közóhájnak megfelelően továbbra is tartsa meg. Azonban nem sikerült őt a lemondás visszavonására rábírní. A választmány úgy határozott, hogy az elnöki tisztet csupán a háboru végével fogja betölteni. Az ügyeket addig a választmány határozata értelmében Székely Sándor mint helyettes elnök fogja vezetni. Szép szavakkal vázolta a távozó elnök működését. Bucszunia — mint mondta — azonban nem kell, mert a fáj-

dalom balzsamaképen bejelenti, hogy dr. Molnár Imre a hegyi választmánynak továbbra is tagja marad s így az ő nagyértékű munkásságát mint választmányi tag fogja ezután folytatni.

Szép beszédét azzal fejezte be, miként Apponyi Tiszta István működéséről szólva, hogy ő ezen tisztének betöltésénél egy percre sem tudta nélkülözni dr. Molnár Imre nélkülözhetetlen munkásságát s kéri az Istent, hogy a távozó elnök még hosszú ideig támogathassa a hegyközséget közhasznú tevékenységével.

A közgyűlés a hivatalos szüret megkezdésének idejét egyhangulag október hó 2-ában állapította meg.

Tudomásul vették a szüreti napszám megállapításáról szóló választmányi határozatot is azzal, hogy ezután is felkérlik a szőlőbirtokosokat, hogy a hivatalosan megállapított és közreadott napszámbéren felül senki se fizessen többet, hiszen csak ugy érdemes határozatot hozni, ha ahhoz minden tag saját jól felfogott érdekében is szigoruan alkalmazkodik.

A napszámbérek ügyében hozott határozatot, valamint a szüret idejének a város külső részeiben való kidoboltatása, valamint Biharvármegye területén való meghirdetése végett közlik a város polgármesterével.

A postatarifák felemelése.

A hivatalos lap közli a kereskedelemügyi miniszter rendeletét a postai díjszabás megváltoztatásáról. Ugy a belföldi forgalomban, mint az Ausztriával és a Németországgal való forgalomban új, drágább díjszabást állapít meg a rendelet.

A magyar kereskedelmi miniszter rendelete szerint a levél bérmentesítési díja a belföldön a távolsági forgalomban 20 grammig 15 fillér, minden további 20 grammig 5 fillér, a helyi forgalomban 20 grammig 10 fillér, minden további 10 grammig 5 fillér. Ez a távolsági forgalomban 5 fillér, a helyi forgalomban 4 fillér árcétagulást jelent. Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba a levél díja 20 grammig 15 fillér és minden további 20 grammig 5 fillér. A levéllel egyenlő díjszabás alá esik a zárt levelezőlap.

A rendes postabélyeg nyomással ellátott levelezőlap díja az eddigi 5 fillér helyett 8 fillér, minden más levelezőlapot 10 fillérrel kell bérmentesíteni.

A nyomtatvány díja a belföldi forgalomban 10 grammig 2 fillér, minden más nyomtatvány díja 50 grammonként 3 fillér. Ausztriába, Bosznia és Németországba a nyomtatvány díja 50 grammonként 3 fillér. A nyomtatvány legmagasabb súlya 2000 gramm. Az üzleti papír bérmentesítési díja díja 50 grammonként 5 fillér, de legalább 25 fillér, az áruminta bérmentesítési díja 50 grammonként 5 fillér. Az ajánlási díj mindenféle forgalomban 25 fillér.

A pénzeslevelek legkisebb díja 60 fillér és frankkönyvszer alá esnek.

A csomag díja értéknívánítás nélkül 5 kilogrammig 70 fillér, 10 kilogrammig 150 fillér, 15 kilogrammig 250, 20 kilogrammig 350 fillér. Ez a díjszabás csak a belföldre áll. Ausztriába és Bosznia 5 kilogrammig 80 fillérrel, Németországba 5 kilogrammig 1 koronával kell tehermentesíteni a csomagokat. Az értéknívánítással ellátott csomagokért a sulydíjon felül értékdíj is jár. A postautalvány díja a belföldön 10 koronáig 15 fillér, azon felül a díj 15 fillér alaplóból és az utalvány összegének minden 50 koronája vagy ennek töredéke után 5 fillér értékdíjből alakul. Németországba szóló utalványokért a díj 50 koronáig 25 fillér. Az új tarifa október 1-én lép életbe. A hírlapok díjszabásában esett változás a jövő év január 1-én lép életbe, melyet majd külön miniszteri rendelet szabályoz.

A Félix-fürdő zsirtalan napjai.

Hárman a nagyteremben. Elöl brassói menekült színészek kabaréra készülnek. Reigl Ernőné készíti az első zsirtalan nap menüjét.

— Hát mit lehet csinálni? Sokat.

— Paradicsom-leves, hamis levesek, mondja Kazay Kálmán.

— Gombaleves. Káposztaleves. Tajfőlé bab. Tajbefőtt: metélt. Krumpli. paradicsommal. Tökfőzelék savóval.

Aludtaj sültkrumplival.

— Hát szalonnasütés este?

— Legjobb a húst párolni és pedig zsir nélkül.

A papirzacskókban való süítést minden betegkonyha ismeri: A jól kivert húst pergament-papirzacskóba teszik és jól ki-sütik.

— No, és a tejes tészták.

Az első nap tehát nagyszerűen sikerült.

— Van e lisztjük?

— Ma kellett volna kapni 30 méter-mázsa búzát, de nem kaptunk. Most mehetünk a miniszterhez. Ennek dacára adunk panziót, teljes ellátást, fűtéssel, világítással, fürdővel, lakással vagy 15 koronáért.

Vendég van elegendő. Az idő gyönyörű, az étvágy nagy és a konyha remek. A németeket Reigl Ernő már névszerint ismeri s szeretettel gondoskodik a vidám garménokról.

A környék meg virul, de szántás csak a püspökségi birtokon látezik.

5 kiló só 6000 koronába került

Drágán fizette meg a só árát Onucz György gazdaember, aki máskülönbben Hőke község főbírája. Nagyváradra többek között azért jött, mert sóra volt szüksége, amit bizony most nehéz kapni, akárcsak a dohányt.

Spitz Sámuel nagypiacéri sónagyáru-dájába ment, ahol nagy alkudozások után kapott 5 kiló drága só, amelyet elvitt a széna-piacon levő szekerére. Itt meggondolta a dolgot, illetve úgy gondolkodott, hogy ha visszamegy, megint kap só, ugysem ismernek rá.

Mikor visszament, észrevette, hogy eltűnt hatalmas pénztárcája, amely kabátja belső zsebében az oldalát nyomta. A tárcában volt 1 drb ezer koronás és 5000 korona 100, 20 és 50 koronásokban. A tárcát azalatt esett ki, mielőtt a só a szekeréhez cipelte.

Az esetet bejelentette a rendőrségnek, hogy a tárcát egy bizonyos egyén megtalálta, amit szemtanuk is láttak. A rendőrség ezután hívja fel a megtalálót, hogy a pénzt addig szolgáltatassa be, amíg az eset nem képez bünessélekményt.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűnteti a ráncokat, szeplőket, miltésereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2:50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy-palota.

..FIREK..

A KATHOLIKUS KÖR első vetítő estéje, az erdélyi menekültek javára.

A nagyváradi Katolikus Kör ma, kedden megkezdte vetítő estélyeinek ideai sorozatát. Az a kiváló gond, melylyel a vezetőség az eddigi évek példájára az ideai előadások sorozatát is egybeállította, biztosíték arra nézve, hogy a közönség az idén is az eddigi nagy érdeklődéssel fogja az előadásokat kísélni. Az első vetítő est ma délután fél 6-kor kezdődik; dr. Vucskics Gyula kanonok fog előadást tartani „Erdély és az Al-Duna” címmel, ugyanakkor használják először az új vetítógépet, mely mozgóképeket is vetít. A bemutatandó mozgóképek a következők:

Brest Litowsk elfoglalása.

A berlini vasas Hindenburg. A vassai Hineenburg szobor alkotója, Marschal György szobrász a munkánál a műteremben.

80 szobrász dolgozott az óriási szobornál kivitelén éjjel nappal.

Az emlékmű felállítása.

Leleplezési ünnepély Vilmos császár, Augustus főhercegnő, a kancellár, valamint a városi képviselőség jelenlétében.

Augustus főhercegnő az első arany szeptet szepteti.

Hindenburg asszony a második szeptet szepteti.

Képek a keleti hadszínterről.

Német katonák a varsói Belvedere kastély parkjában.

Az oroszok a Nowo Georgiewski várából való elvonulásuk előtt a Visztulán az összes hajókat összerombolták. (A háttérben a mi csapatunktól felállított már forgalomban lévő ponton-híd.)

Látkép az égő Nowo Georgiewski vár citadellájára.

Zsákmányolt ágyuk Nowo-Georgiewski várból.

A zsákmányolt fűtő sok japán ágyu van, mely a fehér felírásáról megismerhető.

Zsákmányolt revolverágyu.

Az égő Brest Litowsk az elfoglalás éjjelén.

Az égő citadella Brest Litowskban és az elpusztult híd a Bug folyón.

Belépési díj, mint rendszeren 40 fillér, a Kath. Kör és Népszövetség tagjai számára 20 fillér. A tiszta jövedelem az erdélyi menekültek javára fordítatik s e célra felül fizetéseket is köszönettel fogadnak.

Kinevezések a gör. kath. káptalanban.

Görög katolikus papszentelés.

Vasárnap délelőtt szentelt fel Mihályi Viktor balászfalvi érsek a g. kath. katedrálisban a balászfalvi káptalan tagjainak segédletével azt az öt papnövendéket, akiket otthon, Balászfalván, már nem lehetett felszentelni.

Az istentisztelet után 40 terítékes banket volt a g. kath. püspöki palotában, amelyen Mihályi Viktor érsek kihirdette, hogy XV. Benedek pápától lejött a következő kanonokok kinevezésének jóváhagyása: Sztán Flórián nagyprépost apostoli protonotárius, Radu Jakab dr. székesgyházi iskolakanonok

pedig prépostkanonokká lett kinevezve. Az érsek melegen üdvözölte őket újméltóságukban. Mindkét ranggal méltóságosi cím jár. A két kanonok előléptetését egyházi működéseik terén szerzett érdemeik elismeréséért kapta.

*** Arz tábornok, erdélyi hadseregünk parancsnokának nyilatkozata.** Az egyik fővárosi lap tudósítója felkereste Arz Arthur hadsereparancsnokot, aki jelenleg szülőföldjét, Erdélyt védi az ádáz ellenséggel szemben. A tábornok nem nyilatkozott pozitívan, de szavaiban megnyilvánult azon erős elhatározás, amelynek előbb-utóbb az ellenség súlyos leverése lesz a vége. A tábornok a következő kijelentést tette:

— Kipróbált vitéz szövetségeseinkkel vitéz magyar honvéd és közös ezredek küzdenek együtt az erdélyi fronton attól a harci szellemtől áthatva, mely csakis döntő győzelemre vezethet. A szövetséges csapatokkal zárt, erős falanxban állunk, hogy megkezdjük nagy, szabadító feladatunkat.

* Mangra Vazul eskütétele.

Bécsből jelentik: Mangra Vazul nagyszabeni metropolita ma letette a hűség esküt. Az eskütétel a király előtt történt ünnepélyes formák között. A szertartáson Eszterházy Miklós zászlós ur és Jankovich vallás és közoktatásügyi miniszter szerepeltek. Az eskümentát Marsovszky miniszteri tanácsos olvasta.

* Dr. Karácsonyi János kanonok gyászja.

Súlyos csapás érte dr. Karácsonyi János kanonokot, a váradi káptalan illusztrus tagját. Nővére, Karácsonyi Karolin tegnap este elhunyt. A megboldogult körülbelül fél év óta betegeskedett, s a múlt hetekben tüdőgyulladás lépett fel szervezetében s a gondos orvosi kezelés és ápolás dacára tegnap este 8 órakor, a szentségek többszöri ájtatos felvétele után, élete 60-ik évében, lelkét visszaadta Teremtőjének. Jószívű, nemes lelkű nő volt, aki igaz lelki örömet talált a szegények segítésében. Terés nővérel együtt ők vezették testvérük, a tudós történésirő házáat egy a biharpüspöki plébánián, mint Budapesten, Karácsonyi János egyetemi tanársága idején, majd Nagyváradon, a kanonoki székházban. Gyöngéd testvéri szeretetével, szerény, jószágos modorával, a szegények iránti jóságával mindenki tisztelgetés és igaz becsülését vívta ki, úgy, hogy elhunytá nem csupán testvéreit, hanem a tisztelőket, a jó ismerősöket, a hálás szegények széles körét borítja gyászba. Halálát a dr. Karácsonyi János kanonok házában holnap, szerdán, folyó hó 27-én reggel háromnegyed 8-kor bessenelik s a székesegyházban requiemet mondanak fölötte. A koporsót ezután Gyulára szállítják s d. u. 4 órakor ott helyezik nyugalomra.

*** A kamara teljes ülése.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara ma, kedden, szeptember 26-án délután fél 3 órakor saját székházában teljes ülését tartja. Ez alkalommal érdekes ügyek kerülnek a kamara plénuma elé. Ezek között szerepelnek a miniszteri leiratok, a földgáz kérdésében indítandó közös akció, a kamara költségvetése.

*** Veni Sancte a papnevelő intézetben.** A nagyváradi lat. szert. papnevelő intézetben a Veni Sancte október 1-én lesz. A növendékek szeptember 30-án esti 7 óráig jelentkezzenek.

*** Vaspénzt-papirpénzért.** A következő sorokat vettük: A városban elhelyezett pénzbeváltó bódék felállítása minden esetre lényegesen megkönnyíti a nikkelpénzek összegyűjtését, ha azonban gyors és sikeres eredményt akarnak elérni úgy mondják ki — minden hazafiságra való spellálás nélkül — hogy amennyi nikkelpénzt hoznak beváltás végett, ugyanannyi papirpénzt is beváltanak vaspénz ellenében. Biztosíthatom, hogy egy kereskedő vagy fizető pincér sem adna túl a hozzá befolyó nikkelpénzen, hanem vinné — megfelelő papirpénzzel együtt egyenesen a bódéhoz, hogy így kétszerannyi aprópénzhez jusson. Ha ezáltal egyelőre talán több vaspénz is jönne forgalomba, mint amennyi nikkelpénz volt, úgy ez csak könnyítene az általános aprópénz hiányon — a háború után pedig, mikor az aprópénz köztudomásúlag a közpénztárakba visszaönlök — a most kibocsájtott felesleget minden nehézség nélkül ki lehetne a forgalomból venni.

* Özv. báró Blaskovichné az erdélyi menekültekért.

Az erdélyi menekültek felségélyezésében igazán követendő példát ad Gyapja urnője, özv. Blaskovich Melánie, özv. br. Königswarterné. Nem elégedett meg azzal, hogy a menekülteket segélyező egyesület céljaira mindjárt megalakulása után ezer koronát adott, hanem a felua átvonuló menekült családokat a legnagyobb szeretettel fogadja, s maga jár körül igazán gyöngéd figyelemmel a menekültek között s nincs, ki ne érezze jótékony szeretetét. A hosszú uttól elcsigázott lovaknak állandóan friss abrakot és illatos szénát ad, úgy hogy az oláh betörés óta naponta 30-40 kocsi fogad udvarába pihenőre. A sok felszártott könny bizonyára nem lesz elfelejtve sem az égből, sem a földön.

* A zsidóünnep és a városi lisztüzletek.

Tudatom a városi közönségével, hogy az izr. ünnepekre való tekintettel a városi liszt és élelmiszer raktárak közül folyó hó 28. és 29-én csak a Szent László tér 4. Teleky-utca 441. Rákóczi ut 8. a Réten Halász utca sarkán és Kolozsvári-utca 5. szám alatt lesznek nyitva. Ugyanezen okból a szeptember 28-án esedékes szelvények már folyó hó 26-tól kezdődőleg válthatók be az összes hatósági liszt és élelmiszer raktárakban. Nagyvárad, 1916. szeptember hó 25-én. Lukács Odón főjegyző.

* A segélybizottság ülése.

Baróthy Pál dr. kir. főügyész-helyettes ezúton kéri a segélybizottság tagjait, hogy ma délután 6 órakor a városháza bizottsági termében sziveskedjenek megjelenni.

* A menekültek segélyező bizottságának beosztása.

Az irodában: 25-én, kedden délelőtt 8-10-ig Leéb Bertalan, Szántó Dezső, Biró Márk, 10-12-ig Schwartz Izidor, dr. Ágoston Péter, Halász Gyula, délután 2-4-ig dr. Püspöki Mária, Noosz Gusztáv, Hegedüs Árpád. 4-6-ig Szücs Izsó, Óó Dezső, Tátray Sándor. — 27-én, szerdán délelőtt 8-10-ig Zboray Gyula, Bertram Brúnó, Moskovits Izidor, 10-12-ig Buday Alajos, Varga Gábor, Munk Mór, délután 2-4-ig Váradi István, Ardos Frigyes, Pásztor Ferenc, 4-6-ig Balogh Károly, Kertész Albert, Mikussay József.

*** Háborús délután a menekültek javára.** Hirt adtunk, hogy október 1-én, vasárnap, az erdélyi menekültek javára a Jobbkéz hölgyei védnökségével Antalfy Margitka háborús délutánt rendez. A délután rendezősége valóban meglepő programot dolgozott ki, ami bizonyára közérdeklődés tárgyát fogja képezni. Kezdeté 5 órakor lesz. A belépti jegyek ára az állóhelyeké 1 K, az állóhelyeké 60 fillér. Felülvezetéseket a jótékonyokra tekintettel szívesen vesz a rendezőség.

*** Jön a gyűjtőkocsi!** Szükség van régi ruhára, fehérneműre, e kúttó rongyaira, pokrócra és szőnyegmaradványokra, halindarabokra, régi harisnyákra, szőrmeműekre, bunda és szürmaradékokra, mindenféle szövöttáru maradáokra, kerti tömlőkre, gummi labdákra, régi gramofonlemezekre, ócska vászongallérokra, — szóval miadennemű rongyra, gyapju és gummi hulladéokra. Nézzzen tehát körül minden asszony a házában, a padlásán, a pincében, az éléskamrában, a felszerben s ami rongyfélét, hulladékot, kaucsukot, gummit talál, rakja egy helyre, hogy mire a gyűjtőkocsi odamegy, készen legyen. A házában nagy szolgálatot tesz ezzel, de magának is, mert megszabadul a sok limlomtól.

*** A Kath. Népszövetség** t. csoportvezetőit értesitem, hogy a szeptemberi füzetmegérkezett, az Otthon gondnokánál át lehet venni a Kath. Kőr. helyiségében. Az igazgató.

*** A hatósági konyha e heti étlapja** Nagyváros város hatósági kifizője, úgy látszik, teljesen bevált, annyira, hogy már szükséges a város más részén is ilyen konyha felállítására. Napról napra mind tömegesebben keresik fel a Kőrös utcai kifizőt, ahol olcsón izletes és jó ebédet kapnak. Ez a népszerűség a legjobb kritika a házaspótló intézményre. A mostani heti-étlap a következő:

Kedd: Kölesleves, tökkáposzta, vagdalt hússal, **szombat:** burgonyaleves, sült tészta, **csütörtök:** keménymagos leves, töltött paprika, **péntek:** zöldbabos leves, turós csusza, **szombat:** reszelt tésztaleves, kelkáposzta sertéshús feltéttel, **vasárnap:** paradicsomos leves, káposzta bécsi szelettel.

*** A Népszövetségi Hitelszövetkezet** tudatja, hogy a nála jegyzett IV ik hadikölcsön kötvények a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órákban átvehetők. Az igazgatóság.

*** A szalonna ára.** Tudatom a város közönségével, hogy a füstölt, pörkölt, és paprikázott szalonna kilogrammonkénti árát további intézkedésig 10 koronában állapítom meg. Nagyváros, 1916 szeptember 25-én. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

*** KÉRELEM!** Kiss Károly és Társa bankháza, s m. kir. osztálysorsjáték legnépszerűbb főelárusítója Budapest, Kossuth Lajos-utca 13. kéri t. üzletfeleit, hogy az októberben kezdődő új osztálysorsjátékra az eddigi és a kiválasztott sorsjegyeket már most rendelje meg, mert a kereslet igen nagy: számosan csak Kiss-nél akarnak játszani, mert Kiss szerencséje nagy! Bármily felvilágosítást készséggel ad, levelekre azonnal válaszol!

*** Egy gépiró kisasszony** azonnali belépésre kerestetik. Komlós Testvérek Zöldfa utca.

*** Főkereskedés** ajánkozik azonnali belépésre, teljesen hadmentes. Cim Dell'orto magkereskedés, Nagyváros.

*** Botos ispánnak** vagy kulcsárnak ajánkozik teljesen hadmentes egyén. Cim Dell'orto magkereskedés, Nagyváros.

*** Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytisztított **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyváros, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13-02.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festőse és tisztítása. Független, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kélmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában
Nagyváros.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

*** Poliokegirtő NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hőfőherke“ harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedden: Egyszer volt . . .
Szardán: Egyszer volt . . .
Csütörtökön: Egy magyar nábob,
Pénteken: Magoas Miska.
Szombaton: Névtelen asszony.
Vasárnap délután: Lagénybucsu.
Vasárnap este: Katonadolog.

Egyszer volt . . .

Lili, a bájos operette óta nem új szin-padi fogás többé az a mese, hogy a nagy-papa és a nagymama egykori szerelmi per-patvarja az unokák boldog szerelmében talál kibékülésre. Aki ezt a témát újra szinpadra meri venni, igyekezzék legalább valamit adni hozzá a saját inveniójából is. Az „Egyszer volt . . .“ szerzői azonban egyszerűen újra elmesélik nekünk Lili történetét, kissé más nevekkal, más környezetben, némi új mázzal, de sokkal laposabban. Néha hihe-tetlen naiv ugrásokat tesz a történet, amely valóban csak torzítása szegény Lilinek. — Ugyanazok a szerepek: az unokákban meg-fiatalodó nagypapa és nagymama, a feleségét elhanyagoló férj, a trombitásból előlépett hadnagyot a lakatosinséből lett gyáros helyettesíti, de már a javithatatlan lump és javithatatlanul fiatalodó nagybácsi ieltári hűséggel átvétetett. Csak Lili bájos zenéje, meg a könnyed dialóg hiányzik.

Az „Egyszer volt . . .“ szövegében fö-lötte ritkán csillan meg egy kis szellem, a zenéje pedig alig egy két számot tud rövid időre is megkedveltetni a közönséggel.

Szintelen darab, szintelen szerepek, szintelen előadás, minden igyekvés dacára. — Tompa Béla, Szabani Margit, Vigh Manci, Habár L. és Rákosi próbáltak szerepeikből annyi sikert kihozni, amennyit csak lehet-tett. Nem rajtuk múlt, ha több nem telt.

— r.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedd.

Szankréd gróf.

Detekatív történet 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünnepeken 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozás-sal 6 személyre . . .	6 kor.
Kávés készlet aranyozás-sal 6 személyre . . .	6 "
Feketékávés készlet tálca-val Roccoco 6 személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24 "
Függő lámpa csigás fel-szerelve	16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . .	4 "
China ezüst cukortartó 6 személyre	5 "

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árak-ban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagy-kereskedése.

Nagyváros, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Női, férfi és katonai esőköpenyek

25 — koronától 140 — koronáig

Tiszta gyapju impregnált

női esőköpenyek

Divatos

női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzások, hálózások, gummi mosdótálcák, légpárnák, lábszarvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyváros, Rákóczi ut 5. Telefon 463.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

OLCSÓ SZÉN!
 1 mm. almamezői barnaszén
házhhoz szállítva 450 K.
 Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm
 Megrendelhető
Menyhért Szénbánya
 Városi irodájában, Kertész-u. 11. sz.
 (Hajótér villamosmegálló mellett)
 !! Telefonszám: 10-85. !!

Szén és tűzifa
 eladás
 Általános szén és tűzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)
 állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszt, kétszer mosott elsőrendű kovás szén, aprított és hasáb tűzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.
 Telefon 54. Telefon 54.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél, Nagyvárad.

Uj üzlet! Uj üzlet!
MEGNYILT
A „Hófehérke“ harisnya-áruház
 Szt. László-tér, Saspassage Drogériamellét

Nagy harisnya hét!
Árjegyzék.

Szám	Árak páronként.
908	Selejtesflor női harisnyareklamár K 176
811	908 flor női harisnya „Hófehérke“ „ 250
305	„ Messelin „ „ 280
307	„ I. „ „ 296
298	„ Tráma selyem „ „ 360
	Selejtes pamut férfi „ „ 420
	flor „ „ 084
	flor „ „ 096
672	györyörü divat csikkal „ „ 125
284	I. flor anyagból „Hófehérke“ „ „ 180

Jó minőségű patentgyermek harisnya.

sorszám	1.	2.	3.	4.	5.	6.
K-90	1:10	1:30	1:50	1:70	1:90	
	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	2:10	2:30	2:50	2:70	2:90	3:10

Állandó nagy raktár kötött sport cikkeiben, gyapju férfi, nő és gyermek kabátokban és szvetterekben, keztyűkben és lélekmelegítőben óriási választék.
 Vigyázzon a „Hófehérke“ védjegyre és cégre.

Eladó.
 A Tiszakálmán-tér 19. sz. ház kitűnő hely, jól jövedelmező épület. Ajánlatok ugyanott tehetőek.

Az Erzsébetligeten lévő **4 ujj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók, (Püspöki residenciamellett)
 Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bómer-tér 3.

IZSÁK LIDIA
 elsőrendű tűzőszalon
 Nagyvárad, Park-szálloda
 Nagy Sándor-u. 1. épületében.
 Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótökbben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
 :: Telefon: 11-53. ::

Kiadó Kocsuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Harisnya, tricó, keztyű.
 Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye
Hungária Harisnyaáruház
 Sas Passage főbejárónál.
 Kéretik cégünket összenemtéveszteni

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság beraktározási osztálya.

Beraktározás.
 Értesítjük a t. közönséget, hogy a „Zöldfa“ épületben az eddig fenntartott és ezután is rendelkezésre álló 12 külön raktárhelyiséghez egy 400 négyzetméter területű földszinti gyűjtő helyiséget csatoltunk (a volt Zöldfakávéház terméi).
 Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak beraktározásra elfogadhatók. Termények beraktározására száraz pincézék, továbbá boros pincék állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.
 Beraktározási árak megegyezés szerint
 Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a
 Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.
 Iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.
 Raktárhelyiségek: Zöldfa-u. és Zöldfa-passage.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE
 IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:
 NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.
 A telep telefonja 614. A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű **Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,** megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.
Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhhoz szállítatunk. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.
Villamos motorok nagy választékban kaphatók.
 Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Fűszerelő telefonja 55. **Fűszerelőtelefonja 55.**